

CZU: 37.016:811.111

**DEZVOLTAREA COMPETENȚEI DE GÂNDIRE CRITICĂ A ELEVILOR ÎN
CADRUL ORELOR DE LIMBĂ ENGLEZĂ PRIN INTEGRAREA PRINCIPIILOR ȘI
OBIECTIVELOR CURSULUI OPȚIONAL „EDUCAȚIE PENTRU MEDIA”**

*Kristina CERNEI, profesor de limbă engleză,
grad didactic superior, magistru în Filologia limbii engleză
Instituția Publică Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu”, Chișinău, RM*

***Summary.** The educational process in the 21st century has focused mainly on developing critical and complex thinking skills in order to promote creativity and openness to complex ideas. The National Curriculum in the Republic of Moldova have set as clear objectives the transversal competences as must have skills for the today’s learner. This goal can be easily achieved through the integration of the optional discipline “Education through Media”, that has been introduced in the system of education in 2017. Hence, this article focuses on the interdisciplinary and trans disciplinary approach of teaching the optional discipline “Education through Media” and integrating it in the mandatory discipline English as a foreign language.*

***Keywords:** media education, critical thinking, transversal skills.*

Procesul educațional proiectat pe principiul accesibilității prin valorificarea educabilității, potențialului real de învățare și potențialului maxim de învățare centrat pe „formarea și dezvoltarea la maximum a capacităților actuale și stimularea capacităților virtuale” [3, p.7] corespunde conceptelor curriculumului modernizat proiectat în mediul școlar și extrașcolar. Aria curriculară , limbile străine, promovează înțelegerea realității la nivel global și oferă instrumente diverse pentru „angajarea experienței de viață a elevului prin lărgirea și aprofundarea ei în raport cu particularitățile mediului socioeducațional din care provine elevul și potențialul său psihopedagogic” [3, p.17]

Perioada contemporană totuși promovează un număr mare de discipline educaționale, opționale, care reflectă conținuturi centrate pe „formarea-dezvoltarea permanentă a personalității elevului la nivel intelectual-moral-tehnologic / aplicativ-estetic-fizic” [3, p.52]. Caracterul obiectiv și dinamic al noilor educații accelerează adaptarea elevilor la cerințele societății de azi. Având totodată și caracter integral și deschis, permite apariția noilor conținuturi precum „Educație pentru media”, astfel perfecționând continuu cerințele educaționale moderne.

În Republica Moldova, Curriculum Național este un sistem de conținuturi una din finalitățile căruia este de formare a unui sistem integrativ de competențe ale elevilor [6, p.13]. Totodată Codul Educației al Republicii Moldova prin articolul 11, aliniatul 1 determină finalitatea principală a educației ca fiind „formarea unui caracter integru și dezvoltarea unui sistem de competențe care include cunoștințe, abilități, atitudini și valori, ce permit participarea activă a individului la viața socială și economică.” [2] Importanța determinată de condițiile sistemului educațional prin complexitatea taxonomiei competențelor-cheie impun statutul transversal al disciplinelor școlare care sistează să funcționeze separat, ci mai curând se asimilează prin dobândirea unui caracter formativ inter și trans disciplinar. Astfel, un aspect deosebit este reflectat asupra integrării competenței de învățare pe tot parcursul vieții,

comunicării eficiente, colaborării și lucrului în echipă, cetățeniei responsabile, încadrării în câmpul muncii, și gândirii complexe și critică. O abordare mai minuțioasă trebuie făcută pentru accelerarea dezvoltării competenței de gândire critică și complexă în contextul asimilării avalanșei de informații în spațiul virtual. Astfel, [2, p. 23] o persoană capabilă să gândească în mod complex și critic demonstrează o varietate de procese de gândire, realizează integrarea noilor informații cu experiențele și cunoștințele extinse și aplică abilitățile de gândire în mod adecvat. Urmând obiectivele și principiile Curriculumului Național la limba străină, treapta de liceu, limba engleză [4, p.6] precum și unitățile de conținut recomandate [8, p.8] putem observa o complementare cu obiectivele cursului opțional „Educație pentru media”, treapta de liceu, [7, p.5] precum și unitățile de conținut ale acestuia [7, p.6]. Aceste aspecte integratoare permit profesorului de limbă engleză asimilarea unor conținuturi promulgate de cursul „Educație pentru media” pentru o dezvoltare armonioasă a competenței de gândire critică a elevilor în cadrul orelor de limbă engleză prin integrarea principiilor și obiectivelor acestui curs opțional.

În secolul XXI, gândirea critică sistă să fie un domeniu nou. Astfel elevii operează sistemic cu procedee și metode distincte prin evaluări de situații complexe și formulări a unor opinii proprii existente și proiectarea unor opinii noi în baza celor studiate. Logica, pilonul de bază a gândirii critice, deși termenul de gândire critică presupune nu doar logica, dar și evaluarea argumentelor și a dovezilor pentru a putea enunța adevărul și falsitatea unui concept, prin folosirea analizei și investigației unor operațiuni logice ne ajută să creăm elevilor condiții de aplicabilitate și asigurării unor raționamente de susținere a propriilor puncte de vedere. Mass-media a devenit un influențator extrem de activ al comunității nu doar fizice dar și virtuale, fiind un mijloc de informare care nu este folosit doar pentru redare a unor evenimente, dar și de amplificare, promovare/ manipulare și chiar propagare a unor comportamente sociale. Astfel, profesorul la clasă devine un promotor al gândirii critice și complexe pentru „a diversifica experiențele cognitive ale elevului, pentru a modela adecvat comportamentele, cunoștințele în acord cu idealul educațional al societății” [1, p.68]

Unitățile de conținut stabilite prin „Reperete metodologice de organizare a procesului educațional la discipline” aprobate prin ordin de ministru permit repartizarea orelor în contexte tematice. Astfel în cadrul orelor de limbă engleză la nivel liceal în contextul tematic al mediului social și informațional, completarea conținutului cu demersul instructiv educativ complex al cursului „Educație pentru media”, devine un promotor al unei învățări sistemice inter-, pluri- și transdisciplinară prin dezvoltarea spiritului critic:

- promovarea capacității de discernământ și de judecată față de limbajul audio-vizual,
- însușirea criteriilor de apreciere, ierahizare și selecție, evaluare și sintetizare precum și
- găsirea contrargumentelor de întrebuintare a informațiilor în scopuri antisociale în avalanșa zilnică informațională [4, p.13]

Gândirea critică este gândirea clară, rațională și liberă. Capacitățile elevului de acumulare de informație nu mai este un scop al procesului educațional, ci se focusează pe dezvoltarea capacității de a procesa informația. Astfel elevul identifică, înțelege și realizează conexiuni logice între idei și argumente proprii. Astfel în cadrul orelor de limbă engleză am abordat tema „Fastfoodul și intoxicarea informațională” [4, p.47]. La această oră elevii au identificat consumatorii de media conștienți și inconștienți de impactul emoțional pe care îl are asupra lor informația. Elevii au detectat greșeli de raționament în argumente și prezentări de conținuturi

mass-media precum și au rezolvat probleme cu grad sporit de dificultate în ceea ce privește implicarea, selecția și analiza consumului excesiv de media. Astfel elevii au realizat relevanța și importanța unor idei în lipsa unui discernământ și simț al măsurii, precum și au identificat contextul și implicațiile unui argument sau ale unei idei prin prisma manipulării prin anumite produse media. Elevii au demonstrat competența de a identifica, construi și înțelege justificările din spatele unor opinii, argumente sau credințe prin produse media care au menirea de a-l face pe un consumator inconștient de produse media și a-l face să gândească sau să acționeze într-un anumit mod. În cadrul orei elevii au construit argumente și idei noi pe baza celor acumulate până la momentul actual, făcând legătură între efectele negative ale consumului de produse media și un cetățean intoxicat informațional. Posibilitatea de a distinge între fapte, opinii și judecăți de valoare, au permis elevilor descoperirea influenței demoralizatoare a consumului informațional în caz de inconștientă de analiză și gândire critică.

În cadrul orelor de limbă engleză în care s-au folosit elemente integratoare cu cele din cursul opțional „Educație pentru media” am observat fenomenul facilitator de transmitere a propriilor idei și înțelegere a ideilor altora, făcând comunicarea mult mai benefică și productivă. Elevii au reușit să accelereze asimilarea informațiilor noi și derivarea consecințelor acestora. Astfel abilitățile sunt universale și pot ajuta în înțelegerea conceptelor științifice și sociale. Alături de creativitate, gândirea critică este crucială în inovație, cercetare și dezvoltare. [9]

Necesitatea integrării ariei curriculare limbii străine, și în mod special al limbii engleză, cu aria curriculară opțională a cursului „Educație pentru media” vine în contextul abordării principiilor sistemului educativ punând în evidență funcționarea și punerea în aplicare a politicilor educaționale centrate pe elev și necesitățile acestuia. Datorită conceptelor inovative promulgate de Curriculum Național, profesorii conceptualizează interdisciplinaritatea și transdisciplinaritatea în cadrul orelor de curs. Evaluarea tradițională determinată la nivelul constatării, comparației și judecății, astfel se completează cu „aprecierea și eficacitatea ansamblului de procese care trebuie să conducă la învățare” [5, p.158-159]. În așa mod evaluarea modernă devine un proces promoțional de comunicare transdisciplinară complementând tradiționalul cu totalitatea principiilor constructive ale sistemului educativ.

BIBLIOGRAFIE

1. CHIȘ, V.; ALBULESCU, I. Înnoirea educației. Studii de pedagogie și didactică aplicată. Cuj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2011, pp. 68-72.
2. CODUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 24.10.2014, Nr. 319-324.
3. CRISTEA, S. Dicționar de pedagogie. Chișinău-București: Grupul Editorial Litera, Editurii Litera internațional, 2000.
4. HANDRABURA, L.; GRÎU, N. Educație pentru media. Manual pentru clasa X/XI. Chișinău, 2019.
5. VOGLER, J. Evaluarea în învățământul preuniversitar. București: Polirom, 2000.
6. https://mecc.gov.md/sites/default/files/cadrul_de_referinta_final_rom_tipar.pdf pagina 13
7. https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_optional_educatie_pentru_media_clasa_x-xi.pdf
8. https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_limba_straine_liceu_9.pdf
9. <http://politeia.ro/gandirea-critica/>